

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret onsdag den 22. november 2023 i sag:

23/44057

Advokat A kærer Københavns Byrets kendelse af 21. september 2023.

Ved kæreskrift modtaget i Københavns Byret den 27. september 2023 og i Den Særlige Klageret den 28. september 2023, suppleret ved brev af 7. november 2023, har advokat A kæret Københavns Byrets kendelse af 21. september 2023, hvorved retten har nægtet at beskikke hende som ny forsvarer for T i en sag mod i alt 11 tiltalte om overtrædelse af straffelovens § 132 a, stk. 1, ved at have deltaget i videreførelse af bande-grupperingen Loyal To Familia, selv om foreningen blev opløst ved Højesterets dom af 1. september 2021.

Advokat A har påstået Københavns Byrets kendelse af 21. september 2023 ændret, således at anmodningen om ombeskikkelse imødekommes.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af Københavns Byrets kendelse.

Københavns Byret indkaldte den 20. februar 2023 til berammelsesmøde i sagen den 27. februar 2023. Det fremgår af retsbogen fra berammelsesmødet den 27. februar 2023, at T ikke var mødt ved advokat. Sagen blev på telefonmødet berammet til den 3., 15. og 26. januar samt 8., 22., 23. og 29. (reservedag) februar 2024.

Den 25. maj 2023 blev advokat B, der allerede var beskikket for en medtiltalt, beskikket for T. Indkaldelse til hovedforhandling med oplysning om, at B var beskikket som forsvarer, blev forkyndt for T den 13. juli 2023.

Den 31. august 2023 anmodede advokat A om at blive beskikket for T i stedet for advokat B. Hun oplyste i den forbindelse, at hun kunne give møde i retten alle de berammede datoer i januar og februar 2024 med undtagelse af reservedagen den 29. februar 2024.

Københavns Politi oplyste den 7. september 2023, at et politividne, som oprindeligt var indkaldt til den 14. februar 2024, muligvis ville blive indkaldt til den 22. februar 2024, og at det bl.a. på den baggrund var Københavns Politis forventning, at der ville blive behov for at tage retsdagen den 29. februar 2024 i brug.

Ved kendelse af 21. september 2023 afslog Københavns Byret advokat As anmodning om at blive beskikket som forsvarer for T. Af kendelsen fremgår bl.a.:

”Efter retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 4, kan en beskikkelse tilbagekaldes, når der anmodes om beskikkelse af en ny forsvarer og dennes medvirken ikke vil forsinke sagens behandling.

Da der ikke kan gives møde på alle de dage, hvor hovedforhandlingen er berammet, og da det ikke er muligt at omberamme hovedforhandlingen til et tidligere tidspunkt, må det forventes, at en imødekommelse af anmodningen om ombeskikkelse vil medføre en forsinkelse af sagens behandling. Retten bemærker herved, at det på nuværende tidspunkt er anklagemyndighedens klare forventning, at reservedagen vil skulle anvendes.”

Den 27. september 2023 kærede advokat A rettens kendelse af 21. september 2023 til Den Særlige Klageret. Retten har fremsendt sagen til Klageretten den 28. september 2023 uden bemærkninger til kæremålet.

Anbringender

Advokat A har anført navnlig, at hun bør beskikkes som forsvarer for T. Den klare hovedregel er, at sigtede har ret til frit forsvarervalg, jf. retsplejelovens § 735, stk. 2. Som anklagemyndigheden har anført, bør spørgsmålet om beskikkelse rettelig vurderes efter retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, jf. § 735, stk. 3, nr. 2. Straffesagen, som kæremålet vedrører, blev berammet uden en beskikket forsvarer for T. Byretten har således ikke taget hensyn til Ts ret til selv at vælge, hvilken advokat han ønskede sig repræsenteret af, og byretten har ikke taget de fornødne skridt for at sikre, at den advokat, som han ønskede, ville kunne møde under hovedforhandlingen. Der blev først beskikket en advokat for T tre måneder efter berammelsesmødet, og beskikkelsen af denne advokat blev først forkyndt for ham fem måneder efter, der var sket berammelse. T har således været komplet afskåret fra – i hele processen omkring berammelse – at sikre sig repræsenteret under hovedforhandlingen ved den forsvarer, han har ret til at vælge, jf. retsplejelovens § 735, stk. 2.

Der er ikke i straffesagen noget presserende hensyn til berammelse inden for en nærmere angivet frist. Der er ikke nogle af de tiltalte, der er varetægtsfængslede i relation til denne sag, ligesom der ikke er forurettede eller andre vidner at tage særligt hensyn til. Der er ikke omstændigheder vedrø-

rende sagens karakter, der kan berettige en nægtelse af beskikkelse, ligesom der ved sagens karakter ikke er omstændigheder, der kan anses for mere tungtvejende end hensynet til Ts frie forsvarervalg.

En beskikkelse af hende vil ikke indebære en forsinkelse af straffesagen. Det vil ikke være forbundet med særlige vanskeligheder at søge reservedagen omberammet, hvis anklagemyndigheden vurderer et behov herfor. Henset til, at der alene er tale om én enkelt dag, som i givet fald vil skulle omberammes om et halvt år, bør det kunne lade sig gøre. Der er 11 tiltalte, men der er blot fem forsvarere, hvorfor det ikke forekommer usandsynligt, at der kan findes én enkelt dag.

Anklagemyndigheden har oplyst, at et politividne grundet ferie ikke kan afhøres på den planlagte retsdag den 14. februar 2024, hvorfor anklagemyndigheden har anmodet om, at han i stedet indkaldes til den 22. februar. Det kan overvejes at indkalde vidnet til en retsdag inden den 14. februar i stedet. Dertil kommer, at denne ene vidneforklaring ikke i sig selv får virkningen, at reservedagen tages i brug. Det er f.eks. ikke utænkeligt, at de tiltalte — eller nogle af disse — ikke ønsker at afgive forklaring. Tidsplaner fastsættes ud fra et samlet skøn, og der kan naturligvis altid opstå situationer, som enten forlænger eller forkorter sagsbehandlingstiden. Det er derfor ikke usandsynligt, at der vil blive rykket rundt på bl.a. vidneforklaringerne.

Der består et helt fast og langvarigt klientforhold mellem T og hende, hvor hun har repræsenteret ham i samtlige sager siden 2020. På nuværende tidspunkt er hun bl.a. beskikket i en verserende sag ved Retten i Glostrup. Det faste klientforhold bør afspejle sig i vurderingen af spørgsmålet om beskikkelse, idet det er et tungtvejende hensyn, at T ønsker sig repræsenteret af den advokat, som han i flere år har været fast repræsenteret af.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at nægtelse af beskikkelse af advokat A skal henføres under retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, jf. § 735, stk. 3, nr. 2, og ikke retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 4, da T ikke har haft lejlighed til at fremsætte ønske om en bestemt forsvarer.

Betingelserne for at nægte at beskikke advokat A er opfyldt. I den foreliggende sag er retten ikke gået frem efter fremgangsmåden i retsplejelovens § 735, stk. 2. Selvom den foreliggende sag ikke er en særligt prioriteret sag, må det formodes, at der også i den foreliggende sag, i overensstemmelse med TfK 2019.923, vil skulle foretages en samlet vurdering af hensynet til den sigtedes frie forsvarervalg over for sagsbehandlingstiden. Der skal således ikke ske en strikt anvendelse af 6-ugers grænsen. I den foreliggende sag taler det forhold, at retten ikke har iagttaget retsplejelovens § 735, stk. 2, samt det forhold, at advokat A har et fast klientforhold til T for, at hun beskikkes som forsvarer, og at retsmødet den 29. februar 2024 omberammes. Det fremgår imidlertid af rettens kendelse,

at de planlagte berammelsesdage var den tidligste nogenlunde sammenhængende periode, hvor alle forsvarerne kunne give møde. Det fremgår endvidere af kendelsen, at grundet antallet af tiltalte skal sagen behandles i en specifik retssal, hvorfor berammelsen også afhænger af at den pågældende retssal er ledig. Hertil kommer, at der er tale om en sag med i alt 11 tiltalte og fem forsvarere. Det fremgår, at berammelsesmødet blev afholdt den 27. februar 2023, og at det i den forbindelse først var muligt at beramme de syv retsdage i januar og februar måned 2024. Det må på den baggrund formodes, at omberømmelse af retsdagen den 29. februar 2024 vil medføre en meget væsentlig forsinkelse af sagsbehandlingstiden, der i hvert fald overstiger 6 uger. Det fremgår ikke af rettens kendelse af 21. september 2023, hvor lang en forsinkelse, der må påregnes, hvis der skal findes en hel ny retsdag. Det er således svært at vurdere, om der relativt set vil være tale om en mindre væsentlig forsinkelse. Hensynet til de medtiltalte taler dog for, at sagen fremmes mest muligt. Berømmelse af sagen bør konkret prioriteres af hensyn til politiets mulighed for at håndhæve forbuddet i Højesterets dom af 1. september 2021 om opløsning af foreningen Loyal To Familia. Efter en samlet vurdering er hensynet til sagens fremme mere tungtvejende end hensynet til det frie valg af forsvarer.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 735, stk. 2 og 3, lyder bl.a.:

”Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

...

2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen.”

Retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, lyder:

”§ 736. Beskikkelsen kan tilbagekaldes, når

...

3) sigtede anmoder om beskikkelse af en ny forsvarer og ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer”.

Bestemmelserne blev indført ved lov nr. 714 af 8. juni 2018 om ændring af retsplejeloven, der trådte i kraft den 1. juli 2018.

Af lovforslagets bemærkninger til retsplejelovens § 735, stk. 3, nr. 2, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 28-29):

”Det er således hensigten med det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2, at hensynet til sagsbehandlingstiden fremover skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, end det er tilfældet i dag.

Det forudsættes således, at en person som udgangspunkt ikke kan beskikkes til forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes ...

Det forudsættes endvidere, at i tilfælde, hvor retten har foreslået et passende antal tidspunkter for hovedforhandlingen, og den ønskede forsvarer ikke kan møde hverken på de tidspunkter, retten har foreslået, eller på tidligere tidspunkter, kan den pågældende som udgangspunkt ikke beskikkes til forsvarer, hvis det forventes at medføre en forsinkelse på mere end 4 uger i sammenligning med, at en anden beskikkes til forsvarer ...

Det er hensigten, at 6-ugers-grænsen og 4-ugers-grænsen skal være et fast udgangspunkt, der kun kan fraviges, hvis sagen forventes at være så langvarig, at en forsinkelse på mere end 6 uger eller 4 uger relativt set må anses for mindre væsentlig. Som eksempel kan nævnes en sag, hvor hovedforhandlingen i bedste fald først forventes at kunne være afsluttet 12 måneder efter fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen. I en sådan sag må en forsinkelse på f.eks. 2 måneder anses for mindre væsentlig.

...

Det er således hensigten, at når der i forbindelse med, at sigtede ønsker en bestemt forsvarer beskikket, skal foretages en afvejning mellem sigtedes frie forsvarervalg og hensynet til sagsbehandlingstiden, skal der fremover alene lægges vægt på en forventet forlængelse af sagsbehandlingstiden og på, om sagen er særligt prioriteret. I særligt prioriterede sager skal der alene lægges vægt på den forventede absolutte forlængelse af sagsbehandlingstiden. I andre sager er dette også et klart udgangspunkt, men der vil dog efter omstændighederne også kunne lægges vægt på den forventede forlængelse af sagsbehandlingstiden relativt set.

...

Endvidere skal det fremhæves, at det med lovforslaget fastslås, at hensynet til en effektiv retshåndhævelse og til god ressourceudnyttelse i sig selv taler for, at straffesager behandles så hurtigt, som en rimelig hensyntagen til en forsvarlig behandling af sagen muliggør.”

Af lovforslagets bemærkninger til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, fremgår bl.a. (Folketingstidende 2017-18, tillæg A, lovforslag nr. L 204, s. 32-33):

”Det foreslåede nr. 3 skal forstås på den måde, at når sigtede ikke tidligere har haft lejlighed til at ønske en bestemt forsvarer, kan sigtedes anmodning om beskikkelse af en ny forsvarer imødekommes, når de almindelige betingelser for at beskikke den nye forsvarer er opfyldt, jf. §§ 733-735 (som ændret ved lovforslagets § 1, nr. 4-7). Det vil således bl.a. også være en betingelse, at den nye forsvarers medvirken – sammenlignet med, at den aktuelt beskikkede forsvarer fortsætter – ikke væsentligt vil forsinke sagens behandling, jf. det foreslåede § 735, stk. 3, nr. 2 (lovforslagets § 1, nr. 7), og bemærkningerne hertil.”

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Kristian Korfits Nielsen, Henrik Estrup, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christensen og Hanne Rahbæk.

Københavns Byret har ved kendelse af 21. september 2023 nægtet at beskikke advokat A som ny forsvarer for T. Retten har ved afgørelsen henvist til retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 4, og anført, at det må forventes, at en imødekommelse af anmodningen om ombeskikkelse vil medføre en forsinkelse af sagens behandling.

Da T ikke tidligere har haft lejlighed til at anmode om en bestemt forsvarer, finder Klageretten imidlertid, at anmodningen om ombeskikkelse skal vurderes efter retsplejelovens § 736, stk. 1, nr. 3, jf. § 735, stk. 3, nr. 2.

Det fremgår af retsplejelovens § 735, stk. 2 og stk. 3, nr. 2, at sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer, og at sigtedes ønske – hvis den pågældende er villig til at lade sig beskikke – imødekommes, medmindre den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke sagens behandling.

Af forarbejderne til § 735, stk. 3, fremgår, at det er hensigten med bestemmelsen, at hensynet til sagsbehandlingstiden skal vægtes tungere i forhold til sigtedes frie forsvarervalg, og at en person som udgangspunkt ikke kan beskikkes som forsvarer, hvis den pågældendes medvirken forventes at medføre en forsinkelse på mere end 6 uger i sammenligning med, at en anden forsvarer beskikkes. 6-ugers-grænsen kan fraviges, hvis sagen forventes at være så langvarig, at en forsinkelse på mere end 6 uger relativt set må anses for mindre væsentlig. Som eksempel nævnes i forarbejderne en sag, hvor hovedforhandlingen i bedste fald først forventes at kunne være afsluttet 12 måneder efter fastsættelsen af tidspunktet for hovedforhandlingen. I en sådan sag må en forsinkelse på f.eks. 2 måneder anses for mindre væsentlig.

Den foreliggende sag blev den 27. februar 2023 berammet, således at hovedforhandlingen først forventedes afsluttet mere end 12 måneder senere, nemlig med den 29. februar 2024 (reservedag) som sidste retsmøde i sagen. Det kan efter sagens oplysninger lægges til grund, at sagen blev berammet så tidligt som muligt i lyset af, hvornår de fem forsvarere for de 11 tiltalte i sagen kunne deltage i en hovedforhandling, og i lyset af, hvornår en særlig retssal, som skulle anvendes, var ledig.

Advokat B, der allerede var beskikket som forsvarer for en medtiltalt, blev den 25. maj 2023 beskikket for T. Den 13. juli 2023 blev T oplyst herom.

Advokat As anmodning om beskikkelse som ny forsvarer for T blev fremsat den 31. august 2023.

Klageretten lægger til grund, at byretten ikke forud for afgørelsen af 21. september 2023 om ikke at beskikke advokat A som ny forsvarer for T undersøgte, om det – uden væsentlig forsinkelse af sagens behandling – ville være muligt at omberamme reservedagen den 29. februar 2024, hvor advokat A ikke ville kunne give møde.

Det må efter Klagerettens opfattelse lægges til grund, at ombeskikkelse ville medføre en forsinkelse af sagsbehandlingstiden, idet hovedforhandlingen som nævnt var berammet til det tidligst mulige tidspunkt. Det er imidlertid – i mangel af oplysninger om advokat As og de beskikkede forsvareres mulighed for at møde en alternativ dato i perioden efter den 29. februar 2024 – uklart, hvor meget sagsbehandlingstiden ville være blevet forlænget, hvis der skete ombeskikkelse. Klageretten finder på denne baggrund ikke grundlag for at antage, at beskikkelse af advokat A som forsvarer for T ville have medført en væsentlig forsinkelse af sagen, således at hans ret til frit forsvarervalg ikke kunne imødekommes.

Klageretten tager herefter advokat As påstand om, at hun beskikkes som ny forsvarer for T, til følge.

Thi bestemmes:

Advokat A beskikkes som ny advokat for T.